

**TAURAGĖS PAGALBOS MOKYTOJUI IR MOKINIUI CENTRO
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TAURAGĖS PAGALBOS MOKYTOJUI IR MOKINIUI CENTRO STEAM (GAMTOS
MOKSLŲ, TECHNOLOGIJŲ, INŽINERIJOS, MATEMATIKOS TYRIMŲ IR
EKSPERIMENTINĖS VEIKLOS) ATVIROS PRIEIGOS CENTRO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2021 m. gruodžio 22 d. Nr. V – 98

Tauragė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625 patvirtintomis Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje,

t v i r t i n u Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašą (pridedama).

Direktorė

Karolina Vozbutaitė

**TAURAGĖS PAGALBOS MOKYTOJUI IR MOKINIUI CENTRO
STEAM (GAMTOS MOKSLŲ, TECHNOLOGIJŲ, INŽINERIJOS, MATEMATIKOS
TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS VEIKLOS) ATVIROS PRIEIGOS CENTRO
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tauragės pagalbos mokytojui ir mokiniui centro STEAM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos tyrimų ir eksperimentinės veiklos) atviros prieigos centro (toliau – STEAM centro) tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625, Psichologinės pagalbos teikimo aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-663, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Aprašo paskirtis – padėti STEAM centre užtikrinti saugią ir sveiką, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškoms aplinką, teikiant psichologinę pagalbą (toliau – pagalba).

3. Asmenys, turintys teisę gauti pagalbą: mokiniai (vaikai), darbuotojai.

4. Pagalbą teikia:

4.1. Pedagoginė psichologinė tarnyba (toliau – PPT) – mokiniams (vaikams);

4.2. Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – VSB) – įstaigos darbuotojams;

4.2.1. VšĮ Tauragės rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, Jūros g. 5, Tauragė 72212;

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas STEAM centro darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamas visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5.4. STEAM centro darbuotojai ir jame besilankantieji asmenys turi būti supažindinti su smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai. Mokiniai ir mokytojai, atvykstantys asmenys supažindinami užsiėmimų metu, darbuotojai – susirinkimuose.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Smurtas prieš vaiką** – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis

tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai. *Yra šios smurto formos:*

6.2. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. **Žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **Fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinėžala ir kt.;

6.2.3. **Socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **Patyčios kibernetinėje erdvėje:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **Patyčių dalyviai:**

6.3.1. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

6.3.2. besityčiojantysis – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.;

6.3.3. patyčias patiriantis suaugusysis – administracijos atstovas, mokytojas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys;

6.3.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.4. **Prevencinė veikla** – planinių ir sisteminių priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis STEAM centro užsiėmimų dalyvių ir darbuotojų švietimo, informavimo, konsultavimo ir kitų priemonių;

6.5. **Patyčių intervencija** – STEAM centro darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma;

6.6. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos STEAM centre stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. STEAM centre draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

7.1. mokinių prieš mokinius;

7.2. darbuotojų prieš mokinius

7.3. mokinių prieš darbuotojus;

7.4. darbuotojų prieš kitus tos įstaigos darbuotojus;

7.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, darbuotojus;

8. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA

9. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi STEAM centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi visi darbuotojai o ją vykdo visi STEAM centro užsiėmimų dalyviai.

10. STEAM centro vadovas yra atsakingas už aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio STEAM centro smurto ir patyčių prevencijos plano parengimą, jo pristatymą ir vykdymą.

11. Aprašo įgyvendinimą koordinuoja STEAM centro metodininkai, sudarantys smurto ir

patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Vykdyto grupės nariai kasmet:

11.1. apibendrina duomenis dėl STEAM centre fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

11.2. naudodamiesi pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.3. teikia siūlymus STEAM centro vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, dėl STEAM centro darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos klausimais;

11.4. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi darbuotojas, išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

11.5. atlieka kitus apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais STEAM centro darbuotojas reaguoja nedelsdamas:

12.1. įsikiša įtaręs ir/ar pastebėjęs patyčias – nutraukia įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi STEAM centro vidaus darbo tvarkos ir elgesio taisykles;

12.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus, rūpintojus), STEAM centro darbuotojus ar institucijas (pvz., Pedagoginę psichologinę tarnybą, policiją, greitąją pagalbą);

12.4. patyčių atveji, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja STEAM centro patyčių registracijos žurnale (1 priedas) ir pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (2 priedas);

13. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus, atveji, bet ne vėliau kaip kitą darbodieną, patyčių registracijos žurnale (1 priedas) ir pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (2 priedas).

14. Darbuotojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

14.2. užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas);

14.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

14.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vykdyto grupės nariams;

14.6. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį bei registruoja patyčių registracijos žurnale (1 priedas).

15. Vykdyto grupės narys, atsakingas už registracijos žurnalą, kasdien peržiūri užregistruotus patyčių atvejus, juos įvertina ir nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną:

15.1. perduoda atvejį analizuoti Vykdyto grupei, kai smurto ir patyčių situacijoje abu ar daugiau dalyvių yra mokiniai;

15.2. informuoja STEAM centro vadovą ir atvejo stebėseną deleguoja Vykdyto grupei, kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys;

15.3. inicijuoja Vykdyto grupės pasitarimą, atvejui aptarti ir situacijai įvertinti, veiksmų planui parengti.

16. Vykdyto grupė:

16.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju,

stebėtojais, jų tėvais, klase ar kt.), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;

16.2. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, nepavyksta sustabdyti smurto, patyčių, informuoja STEAM centro vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAS.

17. STEAM centro vadovas, gavęs informaciją apie darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio:

17.1. individualiai kalbasi su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

17.2. apie įvykusį smurto ar patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis dėl psichologinės pagalbos (į VSB ar PPT);

17.3. skriaudėją supažindina su rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis;

17.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja Tauragės apskrities vyriausiąją policijos komisariata, Vaikų teisių apsaugos skyrių, Pedagoginės psichologinės tarnybą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus).

18. Psichologinė pagalba smurtavusiems ar patyrusiems smurtą asmenims teikiama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo momento.

19. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčias stebintis, žinantis apie patyčias:

19.1. nedelsdamas informuoja (praneša žodžiu, parašo el. laišką adresu: taurage@steam.lt ar pan.) bet kurį STEAM centro darbuotoją, kuriuo pasitiki.

20. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie STEAM centre vykstančias patyčias:

20.1. nedelsdami informuoja STEAM centro atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, el. laišku arba asmeniškai).

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. STEAM centro darbuotojai ir užsiėmimų dalyviai supažindinami su šia tvarka pasirašytinai..

22. Tvarkos aprašas aptariamam darbuotojų susirinkimo metu.

23. Aprašas skelbiamas Tauragės PPMC internetinėje svetainėje.

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F – fizinės patyčios

Ž – žodinės patyčios

K – kibernetinės patyčios

S – socialinės patyčios

M – mokinys

S – suaugęs

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data / Registracijos Nr.

TAURAGĖS PAGALBOS MOKYTOJUI IR MOKINIUI CENTRO STEAM ATVIROS PRIEIGOS CENTRAS

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias?	
Kas pranešė apie patyčias?	
Kada įvyko patyčios (data, val.)?	
Kur įvyko patyčios?	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas; ☐ Kibernetinės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). Kiti pastebėjimai (įrašyti).....	
Ar yra žinoma, kad toks elgesys pasikartojantis?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

STEAM centro darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio planas su: (pildo darbuotojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Mokiniu, patyrusiu patyčias:	
Mokiniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjai, rūpintojais):	
Kitais STEAM centro darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

STEAM ATVIROS PRIEIGOS CENTRO REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

